

Վրովի լեռներուն ու գաշտերուն մէջ շատ զարմանալի քարեր կը գտնուին . մանաւանդ տեսակ մը գայլախազ կամ կարծր խիճ՝ կայ որ կոտրեսնէ մէջէն ազնիւ գոյներով քարեր կ'ելլեն . շատին գրսի կողմն ալ գեղեցիկ լեռան բիւրեղ կապած է , ու աս բիւրեղներէն ոմանք ոսկեգոյն՝ ոմանք ալ մարգարտի գունով են : Լնուանի էին ատենով Եւրոպիայի դեղին սեկերը՝ որ քովի գեղերուն հայ բնակիչները կը շինէին . հիմա ան ալ այնչափ չքանիր :

Եւրոպացի ճանապարհորդաց մէջ աս քաղաքիս առջի ստորագրութիւնն ընողը կրնայ սեպուիլ Թուրքիոյ գաղղիացին , որ շատ գովեստով կը խօսի վրան . վասն զի ասկէ 145 տարի առաջ քալեր է ան կողմերը . իսկ հիմա շատ տարբեր կը տեսնեն ճամբորդները Եւրոպիան , մանաւանդ 1825^{ին} եղած մեծ գետնաշարժէն ետեւ :

Եւրոպիացի հայոց մեծ պարծանք կրնայ սեպուիլ իրենց հայրենակից ու անմահ յիշատակաց արժանի մեր ազգային բարերարը , Լլա Սամուէլ Սկրտիչ Սուրաթ ազնուական պարունը , որ իր հօրը հետ վաճառականութեամբ Սաքառստան երթալէն ետեւ հանդիպեցաւ Սէնտիկ սուրբ Վազարու վանքը , ու իրեն ազգասիրութեանը յարմար միջոց տեսնելով մեր միաբանութեան վախճանն ու ջանքը , երբոր հնդկաստան գնաց , հոն իր բնական հանճարովն ու աշխատանքովը շատ մեծցաւ հարստացաւ , ու 1815^{ին} կտակաւ թողուց Սիւրիթաբեան միաբանութեան երեւելի գումար մը որ Եւրոպայի որ կողմն որ ուզէ ան ստրկով երկիր գնէ , ու եկամուտովը ազգային դպրոց մը կանգնէ աշխարհքիս որ տեղն որ պատշաճ երեւայ իրեն : Լլա դպրոցին բացուիլը թէպէտ ուշ յաջողեցաւ այլ և այլ պատճառներով , բայց տասը տարուէն է՝ ի վեր մեր ազգին տղաքը սկսան

անոր բարիքը վայելել . յուսանք որ ասկէց ետքը աւելի ալ կը վայելեն , ու վայելողներուն մէջ մասնաւոր իրաւունք մըն ալ կ'ունենան բարերարին քաղաքակիցները : — Ուրիշ պարծանք մըն ալ կը համարուի Եւրոպիոյ բարեյիշատակ հ. Սատթէոս վարդապետը Վարագաշեան , որ մեր երջանիկ հիմնադրին Սիւրիթարայ արաբահօր ատենադպիրն էր , քաջ աստուածաբան , նորոգիչ հայկաբանութե , և սրբակաց ծերունի : — Բայց մենք պէտք է որ ուրիշ անգամ զատ զատ խօսինք աս երկու երեւելի Եւրոպիացուց վարուց ու արդեանցը վրայ :

Հ. ԳԻ. ԱԼ :

Հետա հրաբուխ :

ԻՍԼԱՆՏԱՅԻ մէջ հետա հրաբուխին բռնկիլը ուրիշ ատեն իմացուցինք : Լնցած նոյեմբերի վերջերը հրաբուխէն վազած լաւան ինչուան երկու մղոն տեղ տարածուեր է եղեր . թանձրութիւնը քառասուն ոտնաչափէն աւելի է կ'ըսեն , իսկ լեռան քովերը գրեթէ 80 ոտնաչափ : Լաւային երեսը սկսեր է պնտանալ , բայց անդադար կը ճաթըռտի՝ սաստիկ որոտալու ձայներ հանելով :

Սոստանի ոսկին ու լաւիկն :

ՍՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ոսկին ու փլաթինին հանքերը գրեթէ ամէնքն ալ Ուրալ ու Լաւայ ըստած լեռներուն մէջ են : Լլա լեռներէն ոսկին սկսեր են հանել 1815^{ին} . ուստի ան ատենէն ինչուան 1845^{ին} սկիզբը ելած ոսկին զուտը 9000 լիպրէ եղեր է , որուն գինը կ'ըլլայ 600 միլիոն ֆրանք : — Փլաթինը հանել սկսած են եղեր 1819^{ին} . անկէ ինչուան հիմա ելած փլաթինը եղեր է 11,000 լիպրէ , գինը 628 միլիոն ֆրանք :